

УДК 334.716.658.153:65.011.44

Ищук С. О. Методологічні засади моніторингу діяльності промислових територіальних систем : наукова доповідь. – Львів: ІРД НАН України, 2008. – 40 с.

Літер. 5.

Зміст

Вступ	4
1. Теоретико-методичні аспекти оцінки фінансового стану промислових територіальних систем	8
2. Моделі фінансування поточної діяльності промислових територіальних систем	20
3. Показники ефективності виробничо-фінансової діяльності промислових територіальних систем	24
Висновки та рекомендації	37
Список використаних джерел	40

Вступ

Становлення в Україні повноцінної ринкової економіки безпосередньо пов'язане із розвитком потужних промислових територіальних систем, якими переважно є господарські суб'єкти корпоративної власності, оскільки саме ці підприємства володіють найбільшим виробничим, трудовим та інноваційним потенціалом і, відповідно, спроможні витримувати жорстку конкуренцію в умовах поширення процесів глобалізації, зокрема, пов'язаних зі вступом нашої країни до світової організації торгівлі і поглибленням співпраці з Європейським Союзом.

Промислова територіальна система - це організована сукупність заводів або цехів, які пов'язані між собою виробничо-технологічними, фінансовими та управлінськими зв'язками, розміщені на певній території, використовують місцеві ресурси і зорієнтовані на виготовлення відповідних видів промислової продукції. *Згідно з таким означенням, до промислових територіальних систем можна віднести всі потужні підприємства (переважно акціонерні товариства) виробничого профілю, які є юридичними особами, утвореними внаслідок приватизації шляхом об'єднання діючих (або відкриття нових) підприємств, цехів чи виробництв.*

Як і кожне підприємство, промислова територіальна система формується з метою отримання максимальних прибутків від своєї діяльності. Досягнення цієї мети передбачає покращення результатів функціонування окремих підрозділів системи (заводів чи цехів), збільшення віддачі кожного з виробничих ресурсів, які використовуються для виготовлення продукції, а також досягнення їх оптимального поєднання, що найбільше сприятиме їх ефективній взаємодії у процесі виробництва. Звідси, особливої ваги набуває

вимога комплексного охоплення всіх складових ефективності промислових територіальних систем, оскільки в умовах потенційно різноспрямованих змін значень деяких показників будь-яка оцінка фінансово-господарської діяльності на підставі окремих типових характеристик (продуктивності праці, фондівіддачі та ін.) або їх недосить повних комбінацій, завжди буде до певної міри суб'єктивною, тобто такою, що не відображає реального стану і перспектив розвитку системи.

Вирішення цих непростих (у теоретичному розумінні) і дуже актуальних для господарської практики завдань перебуває у площині обґрунтування методології організації та проведення моніторингу поточної діяльності вітчизняних підприємств як сукупності форм та методів отримання, залучення, розподілу і використання виробничо-фінансових ресурсів із метою забезпечення ефективного функціонування і подальшого динамічного розвитку промислових територіальних систем.

Моніторинг стану і тенденцій розвитку промислової територіальної системи - це комплекс заходів, пов'язаних із організацією та проведенням постійного спостереження за найважливішими поточними результатами фінансово-господарської діяльності цієї системи в умовах нестабільного ринкового середовища. Відповідно завданнями моніторингу є:

своєчасне виявлення відхилень фактичних результатів господарської діяльності системи від передбачуваних, які (відхилення) призводять до погіршення майнового та фінансового стану цієї системи;

з'ясування причин відхилень, що виникли, і визначення на їх основі чинників позитивного та негативного впливу на показники господарської діяльності системи;

розробка пропозицій щодо відповідного коригування окремих

напрямів діяльності системи з метою підвищення ефективності використання її виробничо-фінансового потенціалу.

До інструментарію моніторингу входять: оцінка та аналіз показників фінансово-майнового стану об'єктів дослідження, фінансове планування і прогнозування результатів їх виробничо-господарської діяльності. Дія моніторингу спрямована, з одного боку, на забезпечення оптимальної структури оборотних і необоротних активів підприємств, а з іншого - на вдосконалення структури їх довго- і короткотермінових пасивів як джерел фінансових ресурсів, необхідних для відтворення цих активів, а також на усунення ризиків, що супроводжують господарську діяльність у нестабільних ринкових умовах.

Зміст *економічного аналізу* полягає у системному, комплексному, взаємопов'язаному дослідженні результатів фінансово-господарської діяльності підприємства і визначенні на цій основі причинно-наслідкових зв'язків та тенденцій його розвитку з метою аналітичного забезпечення ефективного управління, контролювання і регулювання економічних процесів на мікрорівні. А відтак, до основних завдань економічного аналізу можна віднести:

проведення об'єктивного оцінювання рівня, тенденцій та динаміки показників діяльності підприємства за ряд років (попередні та поточний);

визначення ступеня підприємницького ризику, що супроводжує діяльність підприємства;

формування прогнозної бази для прийняття управлінських рішень щодо визначення перспективних напрямків подальшого розвитку підприємства, зокрема політики розподілу прибутку та вибору інвестицій.

Проведення аналітичної роботи передбачає окреслення кола інформаційних (обліково-статистичних, звітних, оперативно-планових) матеріалів, включаючи (якщо це диктується необхідністю виконання програми аналізу) широке залучення даних спеціальних спостережень та опитувань, контрольних документів позасистемного обліку. Інформаційною базою економічного аналізу є фінансова звітність підприємства, як складається з таких форм: форма № 1 “Баланс”, форма № 2 “Звіт про фінансові результати”, форма № 3 “Звіт про рух грошових коштів”, форма № 4 “Звіт про власний капітал” і форма № 5 “Примітка до річної фінансової звітності”. Фінансова звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку як системі суцільного, неперервного та документального оформлення господарських операцій, впорядкованого узагальнення інформації про стан майна і зобов’язань підприємства.